

НОВА СВѢТЛИНА

ПРАКТИЧЕСКИ СЪВѢТИ ОТЪ Н. d' Hurville

Лѣчение противъ безсънието.

Когато чловѣкъ си лѣгне, за да отпочине отъ дневний трудъ; когато кръвта не прилива вече къмъ мозъка въ обикновенната си напрѣженностъ, тогива очитѣ се затварятъ, вскусѣтъ. обонянието, осязание-то ставатъ безчувствени; мозъчното дѣйствие се намалява и ний прѣставаме повече или по-малко да бждемъ въ сношение съ свѣта: ний заспиваме.

Напротивъ, когато слѣдъ лѣганieto кръвта продължава своя обикновенъ приливъ къмъ мозъка, душевното дѣйствие си остава при обикновенни условия, съ твърдѣ малки измѣненія; това състояние наричаме безсъние, което е най-връдительно за здравието.

Грижитѣ, неспокойствията, болѣститѣ, а въ много случаи и положението на лѣглото въ отношение на земний меридианъ сж главнитѣ причини за безсъние.

За изцѣряване на това зло прѣпорѣчваме на нашитѣ приатели слѣдующитѣ сръдства:

1-о *Земний магнетизмъ*: Да се ориентира лѣглото въ направление отъ сѣверъ къмъ югъ, и при лѣганieto главата да почива на сѣверъ. Ако положението на стаята не допуска да се постави тъй лѣглото, въ такъвъ случай то лѣглото да се постави въ направление къмъ истокъ-западъ и главата да почива на истокъ.

2-о *Человѣчески магнетизмъ*. Ако горний способъ

не сполучи—той твърдѣ често сполучва—тогава най-доброто е човекъ да се магнетизира, прѣди да си лѣгне, отъ нѣкое лице съ уравниво̀сено здравие. Магнетизиранието се извършва по слѣдующий начинъ:

Магнетизаторътъ се исправя прѣдъ страдавший и въ продължение на петъ-шестъ минути, извършва тихо и спокойно, съ двѣтѣ рѣцѣ, магнетически движения (*passes*) отъ странитѣ на главата на магнетизирующій се до тила, като внимава, щото рѣцѣтѣ да минуватъ върху ушитѣ му, подиръ което сжщитѣ движения ще се спускатъ на дължъ по рѣцѣтѣ. Туи извършено, магнетизаторътъ ще мине отъ лѣвата страна на болния, ще положи длънъта на лѣвата си рѣка на челото му, прѣститѣ на нагорѣ, и съ дѣсната си рѣка ще извършва сжщитѣ движения, който трѣбва да трѣгватъ отъ малкия мозъкъ и да се спускатъ по цѣлия грабнакъ; това движение трѣбва да се извършва въ продължение на 5-6 минути. Слѣдъ това магнетизаторътъ ще се исправи повторно прѣдъ страдавший и ще почне пакъ съ двѣтѣ рѣцѣ сжщитѣ движения, които ще трѣгватъ отъ главата къмъ грѣбнака и ще се спускатъ отъ дветѣ страни на тѣлото до краката.

3-о *Магнитъ*. Ако горнитѣ два способа се укажатъ недостатъчни, да се употребѣтъ една или двѣ отъ магнетизираниѣ пластинки на H. d'Hurville, отъ които, слѣдъ като си лѣгне човекъ, да постави едната на челото си, а другата на тила, като пази, щото положителний полюсъ да бѣде отъ лѣво а негативний отъ дѣсно.

4-о *Автомагнетизирание*. Когато безсънието не е твърдѣ упорито, простира се човекъ въ лѣглото си съ главата на сѣверъ или на истокъ, върху дѣсната си страна, и, за да се магнетизира самъ, допира главний прѣстъ отъ лѣвата рѣка срѣдъ челото си, а другитѣ прѣсти насочва къмъ десното ухо. Както казахме по горѣ, ако безсънието не е твърдѣ упорито, то винаги отстѣпва на това срѣдство.

Ако, обаче, безсънието произтича отъ органически болѣсти, най-доброто нѣщо е да се отнесе чловѣкъ до г. Н. d'Hurville, професоръ, 23, улица, St. Merri въ Парижъ, който ще Ви укаже начина за най-скорошно то изцѣляване на тази болѣстъ.

Забѣлѣжка: За паралитичнитѣ трѣбва да се употребяватъ изобщо противоположни сръдства, сирѣчь, да се поставятъ магнетическитѣ пластинки, за които се говори въ пунктъ третий, положителний отъ дѣсно, а негативний отъ лѣво; а и при лѣганието имъ главата да почива на югъ или на западъ, като същеврѣменно поставатъ облѣгнѣлата главата си въ дѣсената рѣжа, главний прѣстъ простѣжатъ къмъ дѣсното ухо и връхътъ на другитѣ прѣсти облѣгнѣти сръдъ челото.

Н. С.

СПРАВЕДЛИВОСТЪ, СОЛИДАРНОСТЪ, ОТГОВОРНОСТЪ.

Всичко се държи и се свързва по вселенната, както въ морално тѣй и въ физическо отношение, ни казватъ духоветѣ. Въ реда на работитѣ, отъ най-простата до най-сплетената, всичко се опрѣдѣля отъ единъ законъ; всѣко дѣйствие се отнася на една причина и всѣка причина произвежда едно подобно дѣйствие върху себе си. Оттамъ, въ морално отношение, справедливото начало, потвърдението на доброто и на злото, распрѣдѣлителния законъ, който отдава всѣкому споредъ дѣлата. Както съставенитѣ облаци отъ слънчевото испарение, се повръщатъ неизбежно въ дъждъ върху земята, по сѣщия начинъ слѣдствната на извършенитѣ дѣла, се възвръщатъ върху творителитѣ имъ. Всѣко едно отъ тѣзи дѣйствия, всѣко едно отъ желаниата на нашата мисль, споредъ направлението, което ѝ се даде, изпълнява развитието си, за да се възвърне съ дѣйствната си, добри или зли, къмъ источника, който ги е произвелъ. Тѣй на-казаниата и наградитѣ се распрѣдѣлятъ върху хора-

та по естественния ходъ на нѣщата. Злото, както доброто, всичко се повръща къмъ своята исходяща точка, споредъ вещественното си свойство. Съществува-
ватъ грѣшки, които си произвеждатъ дѣйствиe даже въ продължение на това земно съществуване. На-
хождатъ се други, по-важни, чии-то слѣдствия се по-
явяватъ само въ духовния животъ, и по нѣкоги да-
же въ нѣкои по-сѣтнѣ прѣраждания.

Възвратното наказание не е никакъ опрѣдѣлено. За това истина е, че страститѣ и лошитѣ дѣла во-
дѣтъ всѣкога еднакви слѣдствия, отъ които человекъ
не може да избѣгне. Горделивий си приготвя едно
унизително бѣдуще, егоистътъ твори около си пу-
стотата и равнодушието, и немилостиви лишения ча-
катъ сластолюбцитѣ. Тамо е неизбѣжното наказание,
дѣйствителното лѣкарство което ще искорени злото
въ причината му. Всичкитѣ тѣзи нѣща се извършватъ
отъ само себе си, безъ да има нѣкой да се постави,
като мжчителъ на подобнитѣ си.

Покаянието, едно горещо призвание къмъ боже-
ственната милость, като ни поставя въ съобщение съ
върховнитѣ сили, може да ни снабди съ нуждната
сила, за да прѣкараме мжчния пжтъ, пжтьтъ на опи-
титѣ, които нашето прѣминжло ни чертае; вжнъ
отъ исплащанието на нашитѣ грѣшки, нищо не мо-
же да изгледе нашитѣ несправедливости. Страдание-
то, това въспитателно срѣдство, може само да ни
поправи.

Слѣдователно законътъ на справедливостъта е
дѣйствието на вселения мораленъ порѣдъкъ, и стра-
данията, наказаниата, ни прѣдставляватъ реакцията
на обидената и прѣсила натура въ свонѣ вѣчни
начала. Силитѣ на вселенната сж солидарни, тре-
пжтъ и се тласкатъ едногласно. Всѣка морална си-
ла противодѣйствува върху тогова, който ѝ прѣсил-
ва, пропорционално споредъ начина на дѣйствието.
Богъ не наказва никога. Той остава на врѣмето гри-
жата да произведе дѣйствиата на тѣхната причина.

Слѣдователно, чловѣкътъ става самъ на себеси сж-
диа, защото, споредъ употрѣблението или злоупотре-
блението, които е извършилъ съ волята си, той се
поставя да бѣде благополученъ или не благополу-
ченъ. Слѣдствието на неговитѣ дѣла по нѣкоги се
забавя. Ний виждаме на този свѣтъ виновници кои-
то правятъ прицѣтствие на съвѣстѣта си, които се
смѣятъ съ законитѣ; при всичко туй живѣятъ и у-
миратъ почтенно. Напротивъ, колко почтени хора
се прѣслѣдватъ отъ нещастieto и отъ клеветата!
Оттамъ, необходимостта на бѣдѣщия животъ, въ
тѣчението, на който справедливото начало намира у-
подобението си и моралното положение равновѣсието
си. Безъ това необходимо допълнение, настоящето
сжществуване нѣма да има смисълъ, и почти всич-
китѣ наши дѣйствия ще бѣдѣтъ лишени отъ по-
твърждение.

Дѣйствително, невѣжеството е най голѣмото зло,
отъ което произхождатъ всичкитѣ други злини. Ако
чловѣкъ виждаше отдѣлно слѣдствието на дѣйствиа-
та си, неговото поведение щѣше да бѣде друго яче.
Като познава моралния законъ, и неговото неизбѣжно
приспособление, той нѣма да търси вѣки да го прѣ-
силва, но ще противостои на закона отъ всеобщата
тежина или на всѣкой другъ физически законъ.

Тѣзи нови разглеждания идатъ да потвърдятъ
още свѣрскитѣ, които ни свѣрзватъ съ членовѣтъ на
голѣмата душевна фамилия, въплътени или не. Все-
чкитѣ души сж сестри. Породени отъ голѣмата май-
ка Естеството, отъ тѣхния общъ баща, който е Богъ,
тѣ слѣдватъ подобни участи. Всичкитѣ духове си
длъжнѣятъ една взаимна помощъ. Единъ подиръ
другъ защити и защитници, тѣ се взаимно спома-
гатъ въ тѣхния вървежъ, и, отъ извършенитѣ заслу-
ги, отъ прѣтърпѣлитѣ изобщо опити, пораждатъ се
между тѣхъ тѣзи братски отъ любовъ чувства, кои-
то сж едни отъ условията на върховния животъ, едни
отъ образитѣ на благополучния животъ.

Свръскитѣ, които ни привръзватъ съ нашитѣ братя на пространството, съединяватъ ни още по-отблизо съ жителитѣ на земята. Сичкитѣ хора, отъ най-дивитѣ до най-цивилизованитѣ, сж подобни духове на насъ по редъ произхождение и конецъ. Изъ цѣло, тѣ съставляватъ едно общество, отъ което всичкитѣ членове сж солидарни, и дѣто, всѣкой, като се старае за напръдка си, трѣбва да участвува въ напръдка и доброто на всички. Справедливий законъ е слѣдствие на дѣла; сплитанieto на дѣйствиата и на причинитѣ, ни тълкува защо чловѣчеството е на-товарено съ толкова злини. Земната история е една ткань отъ убийства и несправедливости. Слѣдователно, всичкитѣ тѣзи окрѣвадени вѣкове, всичкитѣ тѣзи сжществуваия отъ нерѣдовностъ се съединяватъ въ настоящето, както малкитѣ рѣки се втичатъ въ матката на голѣмата. Духоветѣ, които съставляватъ настоящето общество, сж по-прѣдишни хора, които иджтъ да прѣтърпжтъ слѣдствиата на тѣхния по-прѣженъ животъ, отговорноститѣ, които тѣ влѣкжтъ, Съставено отъ такива елементи, какъ чловѣчеството можеше да живѣе благополучно? Произхождениата биватъ солидарни чрѣзъ врѣмената; испаренниата на страститѣ имъ ги обвинватъ и ги слѣдватъ дору до едно свършено прѣчистванне. Това разсжждение ни прави да почувстваме още по живо необходимостта на общественното мѣсто, като освѣтимъ нашитѣ подобни върху причината на нашитѣ общи злини.

Наконецъ, чловѣкъ трѣбва да размѣри отношението на дѣлата си, пространството на отговорности-тѣ си, да расклати тая хладнокрѣвностъ, която копае пропостъта на злополучнитѣ общински състояния и отравя морално тѣзи земи, на която ще му бжде нужно, може би, да се прѣражда още дълго врѣме. Трѣбва да прѣмине едно ново вдѣхновение върху народитѣ и распаля въ тѣхъ тѣзи увѣрения, отъ които исхождатъ твърдитѣ постоянни воли. На конецъ, трѣбва всички да знаемъ, че царството на злото не е вѣчно,

че справедливостта не е праздна дума, тя само управлява свѣтоветѣ, и подѣ силното нейно равнение, всичкитѣ души се прѣвиватъ въ бѣдущия животъ, всичкитѣ упретва и противодѣйствиа падатъ!

Отъ върховната справедлива идея произхожда, слѣдователно, равенството, солидарността и отговорността на сѣществата. Тѣзи начала се съединяватъ и се сливатъ въ едно цѣло, въ единъ единственъ законъ, който владѣе и управлява вселенната: напрѣдѣкътъ въ свободата! Тази хармония, този силенъ порѣдѣкъ на законитѣ и на нѣщата, не даватъ ли една друго яче велика и утѣшителна идея на живота и на чловѣческитѣ участи отъ колкото познанията на неантиститѣ? Въ тая обширностъ сичко е подѣ порѣдѣкъ отъ мѣдри и дълбоки закони, дѣто справедливостта се явява дору до най-малкитѣ подробности, дѣто ни едно полезно дѣло не остава безъ полза, ни една грѣшка безъ потвърждение; чловѣкъ се чувствува свързанъ съ всичко, което живѣе. Като се старае за себе си и за всички, той развива свободно силитѣ си, увеличава познанията си и благоденствната си.

Нека сравни нѣкой тѣзи възглѣдове съ материалистическитѣ студени теории, съ тази страшна вселенна, дѣто сѣществуватъ и се движатъ, страдатъ и минуватъ, безъ свръска, безъ цѣль, безъ надежда, като прѣкарватъ кратковрѣмений си животъ, като блѣда сѣнка, излѣзла отъ неана, за да пропадне въ нощта и въ вѣчната мълчиливостъ. Нека каже нѣкой кое отъ тѣзи познания е по достойно да покрѣпи чловѣка въ болкитѣ му, да кали характера му, да го извлѣче къмъ високитѣ върхове?

Силата на словото

(Слѣдва отъ VI книжка)

Задържалъ се съ ржцѣтъ по краищата на амвона, обръщаль на около погледитѣ си съ агония и болки, като не знаелъ, какво има да испати.

Кризата прѣминѣла. Въ тази минута леденъ единъ потъ, като ржката на смъртта, го облѣлъ по всичкитѣ членове на тѣлото му и тѣчалъ на едри капки отъ лицето и ржцѣтъ му. Отъ тази минута му се сторило, че завзѣлъ силитѣ си. Този свещеннопроповѣдникъ говорилъ тогава повече отъ единъ часъ и съ по-голѣмъ огънь, и повече сладкорѣчие, отколкото другъ пжтъ. Слѣдъ богослужението той се върнѣлъ въ дома си, нъ не можилъ нито да ѣде, нито да пие. Вечеръта пакъ проповѣда въ едно училище прѣдъ многочисленно събрание, а на слѣдоущий день станѣлъ рано и послѣдвалъ съ ревностъ работата си и извършванието на длъжността си.

Сега дохождамъ до фантазиата.— Тя има голѣма важностъ, а споредъ това е и много изрядно нѣщо. Владѣюща идеа има, че фантазиата е била по лоша отъ периодическото въспаление. Добрѣ! Приимамъ, но можъ особено да утвърдѣхъ, че фантазиата е по-добра отъ сулфатото. Наистина, че числото на случаитѣ, въ които фантазиата е подѣйствувала твърдѣ врѣдно на тѣлото, е до сега по голѣмо.

Всѣкой младъ лѣкаръ познава, че изучванието на разнитѣ болѣсти докача тѣлото и че отъ прочитанието може нѣкой да си помисли и дѣйствително почувствува болкитѣ и досадитѣ които изучва въ книгитѣ. Най много изучванието болѣститѣ на сърдцето може да принесе забѣлѣжителни отклонения и потърсвания биението на сърдцето.

Чѣсто се случва, па и азъ самъ видѣхъ единъ такъвъ примѣръ, щото чловѣци, ухапани отъ кучета, които си мислѣхъ за бѣсни, очевидно показавъ бѣлѣзи на бѣснота и такива бѣлѣзи, които лѣсно се

познавахъ; но отпослѣ се указа, че никоя дия отъ бѣсъ не е имало въ кучето. Ферьеръ разказва, за единъ такъвъ боленъ по фантазията отъ бѣсъ, който отъ страхъ лѣжа двѣ седмици на постѣля, подвземенъ отъ спазми; много се страхуване отъ вода и се разболѣ до толкози. щото животътъ му дѣйствително бѣ въ опасностъ. Ферьеръ го излѣкувалъ, кѣто му казалъ една сутрина, че болѣстѣта, отъ която страдаше, не бѣше бѣсъ и че, ако бѣше бѣсъ, отдавна щеше да умрѣ. Тогава челоуѣкътъ станѣлъ и билъ съвсѣмъ здравъ. Единъ френски офицеринъ въ Ваграмската битка си помислилъ, че се ранилъ отъ гренатата. Почувствовалъ силно потресение и очевидно му се видѣ, че се намира съ единъ кракъ на сухата земя. Паднѣлъ и останѣлъ тамъ съ умисѣлъ, че гренатата е откѣснѣла колѣнѣтъ му. Цѣлата нощ останѣлъ тамъ неподвиженъ и не дързнувалъ да прѣмѣсти нѣкой отъ членовѣтъ си, защото виждалъ, че и малкото раздвижване ще му принесе силно течение отъ кръвъ. Когато на слѣдущата сутрина чулъ да се доближава подвижната болница, той викалъ и искалъ помощъ и се молилъ да го вдигнатъ внимателно, защото и двѣтъ му колѣнѣ били откѣснѣти. Тогава лѣкарътъ които го пригледалъ, почнѣлъ очевидно да му се смѣе и му казалъ: „стани, приятелю, немаиъ нищо!“ И наистина офицеринътъ билъ съвсѣмъ неповрѣденъ. Гренатата била минѣла прѣзъ двата му крака и поврѣхността отворила една дупка, която, като се разранила по-дълбоко, офицеринътъ си помислилъ, че се откѣснѣли колѣнѣтъ му отъ гренатата.

Това не е за невѣрване, но ще почнете да не вѣрвате, когато вземѣ да утвърждавамъ, че фантазията, кога е доволно силна, става дѣйствителностъ. Французкий офицеринъ, навѣрно нѣмаше да изгуби колѣнѣтъ си чрѣзъ фантазията, колкото и да бѣ тя силна; обаче не по-малко е възможно да тече кръвъ отъ рани, които той само си въображава, че ги има,

Луиза-лато, която, както е известно, имаше на ръцѣтъ и краката си ранитѣ на распятогo Христа, отъ които рани всѣки петъкъ течеше истинска кръвъ тази жена не *бѣше измамница*. Това е доказано по наученъ и съвсѣмъ неоспоримъ начинъ. Чрѣзъ дългогодишното непрѣстанно и напрѣгнато въ фантазията си въспрѣдставяване ранитѣ на Христа почнаха съответствуващитѣ онѣзи мѣста на тѣлото да се исчервяватъ и послѣ да тече отъ тѣхъ капки кръвъ. Отпослѣ чрѣзъ науката на хипнотизма се забѣлѣжихъ и много други такива явления. Тѣзи явления не се виждатъ вече чудни на онѣа, които знаатъ хипнотизма. Между това и по-напрѣдъ, и сега безъ хипноза ставахъ такива забѣлѣжвания. Нема нѣщо, че отъ сжщото естество, че человекъ може да се хване отъ внезапна диария, чрѣзъ прости хапове отъ мекъ хлѣбъ, които хапове поглѣща съ увѣреніе, че сж очистителни?

Може читателтъ да каже, че на всѣкого не може да се случи подобно нѣщо, а само на нѣкои чувствителни и нервни хора. Азъ, обаче, утвърждавамъ, че всѣкой човекъ може да пострада сжщото, когато обстоятелствата сж благоприятни.

Дюранъ-де-гросъ направи такъвъ опитъ въ голѣмий вънкашенъ дворъ на една болница отъ сто болни. Той далъ на всички голѣма доза отъ вода съ захаръ, като че било лѣкъ; послѣ изведнѣжъ извѣстилъ на всички съ прѣсторено движение, че въ лѣка станжло погрѣшка, та се далъ лѣкъ за бѣлване, вмѣсто прѣдписаний лѣкъ. Щомъ чула това болнитѣ, осѣмъ на стотѣхъ почнали веднага да бѣлватъ, а останалитѣ да бѣлватъ и кръвъ.

За силата на въображението се писахъ и опровергахъ много чудни работи отъ хора, които не разбирахъ естеството на тази сила. Повечето си мислѣхъ, че болний по фантазия е человекъ, който си мисли, че е боленъ, когато въ дѣйствителностъ не е такъвъ. Това общо мнѣние, обаче, е погрѣшно. Че-

человѣкъ, който си въображава, че не може да върви, не може да върви и въ дѣйствителностъ. Ако погрѣшката се намира въ краката или вътрѣ въ главата му, или ако болѣстѣта е тѣлесна или душевна това е съвсѣмъ безразлично: такъвъ чeловѣкъ е боленъ. И ако нѣкой даде сила на такъвъ чeловѣкъ да ходи, чрѣзъ каквото и да било влияние на фантазиата му, то това не е лѣкуване. Мож да увѣрѣ читателитѣ си, че такъва лѣкуване изисква много повече трудъ и достойнство, отколкото лѣкуванието съ лѣкарства. И тука трѣбва пакъ да ви припомнимъ, че колкото си въображаваме нѣщо, всѣкога се случва въ мозъка ни нѣщо дѣйствително, нѣщо вещественно, което можемъ да сванемъ съ очитѣ си. Това се случва не само въ мозъка ни, но и въ другитѣ части на тѣлото, защото между всичкитѣ органи на тѣлото ни има вътрѣшно нѣкое съприкосновение и взаимно влияние. Слѣдователно, не е съвсѣмъ чудно и невѣроятнo, че само съ въображението може да се прѣдизвика течение кръвь отъ носа, възпаления и други нѣща, както все едно чрѣзъ тази сила може да се исцѣри болка въ краката и други болѣсти. Тази сила, която идентѣ показватъ на тѣлото, се нарича пластическа сила на идентѣ. Който познава мисълѣта въ такъвъ прѣдѣлъ не се страхува, нито се съмнѣва вече на многото сполучливи лѣкувания, които ставатъ само чрѣзъ вѣрата, увѣрението или съ въображението.

Прѣдметътъ на идеопластиката е новъ, но прѣдставлението, чрѣзъ него iskazano, e вече отдавна. Двама велики философи, Иоанъ Хюнстеръ въ Англия и Юханнесъ Миллеръ въ Германия, описахъ това съ точностъ. Прѣди сто години Хюнстеръ писа слѣдующето: „Нѣма физическа енергия въ тѣлото, била обмисленя или необмислена, на която съврѣменно да не упражнява нѣкое влияние душевното състояние“. А петдесетъ години по късно Иванъ Миллеръ казваше: „изобщо можемъ да кажемъ, че едно състояние, което се очаква съ пълна увѣренностъ и съ

непоколебима въбра, може лесно да дойде велѣдствие само на такъво очакване, ако това състояние се намира въ силни и осѣществими граници. “По-нататъкъ казва: „увѣрението, че какъвъ-годѣ недостатъкъ, почнѣтъ съ нѣкое сръдство, подкрѣпѣва енергиата на това сжщо сръдство и недостатъка (неволята) по нѣкога се изгубва.“ Слѣдователно, истина е, че ако имаме, на пр., една рана и употребиме нѣкое безвръдно сръдство съ пълна увѣренность, че ще я исцѣри, само тази увѣренность може дѣйствително да принесе исцѣрение.

Обяснихъ вече тритѣ онѣзи душевни състояния, които могатъ да упражнѣтъ извѣстно влияние възъ нашието дѣло.

Ако трѣбва да прѣдизвикаме едно отъ тѣзи състояния съ цѣль да ги употребиме за лѣкуване на болното тѣло, тогава трѣбва да прѣпочтѣме онова, което бихме причинили чрѣзъ фантазиата. Искусственото приложение на трогване чрѣзъ смущение, страхъ, радостъ и др. т. сж само едни извънредни исключения. Д-ръ Краффордъ (Crawford), Американски лѣкаръ, ималъ нѣкой-си боленъ, който страдалъ отъ ипохондриа и си въображавалъ, че е мъртъвъ. Лѣкарътъ казалъ: „наистина, дѣйствително е мъртъвъ, нека видиме отъ какво е умрѣлъ“. Това като казалъ, взелъ единъ голѣмъ ножъ, подострилъ го на рѣцѣтъ си и почнѣлъ да съблича дрѣхитѣ на болния като се ужъ приготвялъ да му распори корема. Тогава болния се съпнѣлъ уплашенъ и почнѣлъ да бѣга викащецъ: помощъ! За нѣколко време ипохондриата му минѣла оттогазъ.

Въ нѣкои исключителни обстоятелства, както казахме, една такъва идея на лѣкаря може да се увѣнчае съ прѣдполагаемата сполука. Щѣше да бѣде, обаче, много расточителенъ и несгоденъ методъ за цѣрение, ако лѣкаритѣ лѣкуватъ напр. страдажцитѣ отъ болка въ краката, като имъ запалватъ кжщитѣ.

Тъй също не можеме да прѣпоръчаме на една госпо́дка, която е изгубила гласа си, да се намѣри на нѣкое злощастно приключение по желѣзницата, а мѣжду това твърдѣ вѣрно е, че въ такова приключение ще ѝ дойде гласътъ. По лесно и по добръ е лѣкарътъ да възбужда въ страдащия сила на волята му. Всѣкой лѣкаръ може, когато е нужда, да обнадеждава болний и да го подострява да не попаде подъ страхъ и униение. Това и става, кога има лѣкари и, то много пѣти съ прѣкрасна сполука. Обаче, това срѣдство е само спомагателно. Малко съгѣзи, отъ които може чловѣкъ да изисква да иматъ такава душевна сила, каквато имахъ Гете и Кантъ, а щѣше да е твърде необикновенъ лѣкарътъ, който би казалъ на страдащия отъ силна болка: „пикай само и болката вѣднага ще прѣмине“. Освенъ това, болѣстътъ на мнозина болни въ нервитѣ е точно това, че не могатъ да искатъ подобно изцѣрение . . . Опази болѣсть, която лѣкаритѣ нарекохъ истерическа, се показва често чрѣзъ болѣзненното нѣкое състояние на волята. И би се видѣло прония и поругание да казва нѣкой на такъвъ боленъ: „ако имате воля ще се исцѣрите!“ Такива болни желаятъ да се излѣкуватъ, но нѣматъ изискуемата сила на волята.

Отъ всичко най лесно е да дѣйствуваме на фантазиата на хората. Могъ най-добръ да утвърдиж, че по този начинъ прѣзъ всичкитѣ епохи и въ всичкитѣ народи се исцѣривахъ болѣсти.

Силата ,която има довѣрието и увѣренността на болнитѣ, познава всѣкой, който се е случилъ нѣкога да види лѣкарътъ да дохожда къмъ лѣглото на болния, сполучва почти на половина. Какви и колко чудеса е направила често само вѣрата, за това е пълна съ примѣри чловѣческата хроника.

Всичкитѣ посветени въ тайнства родоначалници и свети служби бѣхъ тѣсно свързани съ лѣкарското искусство; всички свѣщенници въ начало бѣхъ, па свърѣменно и сега сж, и лѣкари въ старитѣ народи.

Тѣ лѣкуватъ съ молитви чрѣзъ похващаніе болнитѣ чрѣзъ заклѣваніе въ свещенни прѣдмети. Всеѣки дені слушае примѣри на лѣкуваніе чрѣзъ вѣрата поді много и разни видове. Още и днесъ много благочестиви поклонници дохождатъ за лѣкуваніе въ Хурдесъ и въ Кноскъ-шапелъ, въ Ирландія; и днесъ още Японцитѣ лѣкуватъ отъ разни болѣсти, като испиватъ книги, на които има написано свещенни и лѣчебни думи.

Никакъ не утвърждавамъ тука, че всички тѣзи лѣченіи се ползватъ само отъ силата на фантазіята. Религиозната вѣра не може съвсѣмъ да се расклати отъ науката. Ако рѣче нѣкой, че едни-кои и едни-кои свещенни остатъци (моци), този или онзи свещенен изворъ иматъ свещенна чудотворна сила, не можъ никакъ да каже противното, за да намалѣ увѣреността му. Тука само забѣлѣжвамъ, че въ повечето случаи, и само вѣрата съ чудотворната оная сила е достатѣчна да обясни лѣченіето. Но съ особенни доказателства трѣбва да излѣзѣ противъ оная прѣдчувствіа, които просто отричатъ всички тѣи чудеса, които тѣ изглеждатъ като лѣжовни, произходящи, или отъ простота, или отъ заблужденіе, понеже не разбиратъ силата на вѣрата.

Безъ съмнѣніе повечето раскази за чуднитѣ лѣченіи сѣ неистинни или прѣувеличени. Не по-малко, обаче, всеѣко зло има и зѣрно добро и всеѣка лѣжа има зѣрно отъ истина, казва Спенсеръ. И много лесно е, и сѣщеврѣменно много самохвалство и смѣлостъ е, да взима нѣкой всичкитѣ раскази на такива чудеса за измамнителни, само и само защото расказаното отъ тѣхъ не се съгласява съ нашитѣ теории.

Много по-мѣчно е и сѣщеврѣменно много по-благоразумно е, на мѣсто да отричае всичко, да дѣржиме онова зѣрно на истината, която се намира въ толкози противорѣчіе. Прѣди всичко Баконъ разбра, че фантазіята бѣше, която показваше толкози силно влианіе върху тѣлото. Има задача отъ голѣмо до-

стойнство и важностъ, казваше той, за да ислѣдва нѣкой до колко фантазиата може да измѣни тѣлото на единъ чловѣкъ, който си въображава нѣщо. Едвамъ подиръ два вѣка това ислѣдване станж отъ научна важностъ. Мезмеръ съ магнетизъма му даде първий потикъ.

Послѣдователитѣ на Мезмера казвахж, че цѣрили болнитѣ чрѣзъ нѣкоя тайна сила на животина магнетизмъ, който отъ магнетизатора минува въ тѣлото на болний. Официалната наука не знаеше нито за тази сила и нарече Мезмера простъ шарлатанинъ. „Всичко е фантастично и доста“, казахж всички.

При това Мезмеръ цѣрѣше болнитѣ си. А учени-тѣ забравихж да попитатъ: какъ, *аджисба*, тази глупава фантазия може да цѣри толкози хора! Съ думата само „фантазия“ гледахж въпроса, като свършенъ и недостоенъ за по-нататъшно разслѣдване. Обаче, истината, за която учени-тѣ не искахж да знайтъ нищо, останж постоянна и когато вратата на парижката академия се затвори-хж за нежъ, тогава испадна въ ржцѣ-тѣ на истинскитѣ шарлатани, които експлоатирахж и злоупотрѣбихж до день днешенъ.

Никой не помисли научно да испита и систематически да използотвори тази сила, която извършваше такива и толкози чудеса. Отъ толкози учени никой не размисли, че бѣше много по-разумно да ислѣдва и научи искуството и да му притури повече разумъ и по-дълбоко разбиране, на мѣсто да отричатъ работи, които всѣкой ученъ глѣдаше съ очитѣ си.

Тази разумностъ има само Иванъ Брайтъ и този взорки Англичанинъ станж по този начинъ създателътъ на научно съставената психиатрическа метода. Брайтъ знаеше, че магнитизаторитѣ поставяхж болнитѣ си въ едно чудно състояние, което наричахж магнетически сънь. Той на мѣсто да отричатъ това и да го изгледа като измама и шарлатанство, изучи начина, по който се причиняваше този сънь и издирискоро, че много хора чрѣзъ дълго напрѣгане, при-

коваване на очитѣ въ единѣ бѣлѣтъ, падатѣ въ единѣ видѣ сънѣ, когото Брайтъ нарече хипноза (Hypnose).

Въ повече случаи е съвсѣмъ невъзможно да подѣйствиваме толкози силно на фантазиата на единѣ внимателенъ чловѣкъ, щото съ едно таково подѣйствиване да го изцѣрпиме отъ нѣкоя болѣстъ. На много малко чловѣци, твърдо увѣрени, малко образовани и твърдѣ чувствителни, може да се сполучи това, както се сполучваше въ прѣминжалитѣ вѣкове мѣжду фанатическитѣ и необразовани народи. Нъ върху трезвенитѣ, невѣрнитѣ и скептицитѣ наши съврѣменници, ако се подѣйствува на тѣхната фантазия, само тогава е силна, когато всичкитѣ други обстоятелства съдѣйствуватъ, щото да създадатъ извънредно силно впечатлението. И ето, позна се, че естественната характеристика на хипнозата е точно това, че поставенитѣ въ нея хора иматъ извънредно голѣмо чувствовање къмъ впечатленията и че фантазиата, която въ обикновенното състояние на будността има по-малка енергия, понеже се подавл, обсмуква отъ мислитѣ и размишлениата ни, е най-жива и извънредно енергична въ хипнозата; тя даже често взема неограничена властъ и надъ останалитѣ сили на чловѣка.

(Слѣдва.)

ЕГОИЗМА И ГОРДОСТѢТА.

Причинитѣ имъ, послѣдствиата имъ и срѣдствата за уничтожението имъ.

(Прѣводъ изъ *Аллана Кардека*).

Извѣстно е, че повечето отъ мизернитѣ на живота иматъ за причина чловѣческии егоизмъ. Щомъ всѣки почене да мисли най първо за себѣ си, че тогава за другитѣ и иска прѣди всичко собственното си задоволение, захваща да трѣси това задоволение на каквато цѣна и да бѣде и жертвува безъ биение на съвѣстѣта чуждитѣ интереси, отъ най малкитѣ

до най-големитѣ нѣща, както въ морално тѣй и въ материално отношение; отъ тука и всичкитѣ общественни противорѣчия, всичкитѣ борби, всичкитѣ стълкновения и мизерии, защото всѣки иска да измѣсти ближния си.

Изора на егонизма е въ гордостѣта. Прѣвъзнесенността на личността, кара чловѣка да се мисли нѣщо повече отъ другитѣ; като си придава по високи права, той се докача отъ всичко това, което, спорѣдъ него, е едно посѣганне на правата му. Важността, която си придава чрѣзъ гордостѣта, го прави естествено егонистъ.

Егонизма и гордостѣта произтичатъ отъ естественното чувство: инстинкта за самосъхранение. Всичкитѣ инстинкти иматъ право на съществуване и полезностъ, тѣй като Богъ нищо не прави безполезно. Богъ не е създалъ злото; но чловѣкъ го произвежда съ злоупотрѣблението на способноститѣ си, дадени отъ Бога, въ силата на свободната си воля. Това чувство, поставено въ точнитѣ си граници, е прочее добро само по себѣ си; прѣувѣличението му го направи лошо и опасно: сжщото нѣщо става и съ всичкитѣ страсти, които чловѣкъ отбива отъ пжтя, въ който ги е поставило провидението. Богъ не е създалъ чловѣка егонистъ и гордъ, а само простъ и невѣжественъ; чловѣкъ самъ е станжлъ егонистъ и гордъ, чрѣзъ прѣувѣличението на инстинкта за самосъхранение.

Хората не могатъ да бжджтъ честити, ако не живѣжтъ мирно, т. е., ако не сж съгрѣши отъ чувството на услужливостъ, снисходителностъ и съчувствие взаимни, съ една рѣчь, додѣто гледатъ да се затрижтъ един други. Милосердието и братството изражаватъ на кратко всичкитѣ общественни условия и длжжности; по тѣ означаватъ самоотрѣчение, а самоотрѣчението е несъвмѣстимо съ егонизма и гордостѣта; съ тѣзи пороци, прочее, нѣма истинско братство, нѣма равенство, ни свобода, тѣй като его-

иста и гордия искатъ всичко да бѣде само за тѣхъ. Тѣ ще бѣдѣтъ всѣкога гризящитѣ черви на всички прогресивни учрѣждения; додѣто тѣ ще царуватъ, най-великодушнитѣ, най-умно съставенитѣ общественни системи, ще се срутѣтъ подъ тѣхнитѣ удари. Прѣкрасно е, наистина, да провъзгласиме въцаряването на братството, но какво добро отъ туй, ако сѣществува една разрушителна причина? Това ще каже да градиме върху една подвижна почва; или да издаваме закони за здравето въ една нездравословна страна. Въ подобна една страна, ако искате хората да бѣдѣтъ здрави, не е достатъчно да пращате лѣкари, защото ще умрѣтъ като другитѣ: но трѣбва да се искорени причината на нездравословието. Ако искате да живѣятъ като братия на земята, не е достатъчно да имъ четете морални лекции само, но трѣбва да унищожите причинитѣ на противорѣчията, трѣбва да нападните корена на злото: егоизма и гордостѣта. Тамъ е раната; тамъ трѣбва да се съсрѣдоточи всичкото внимание на тѣзи, които искатъ сериозно добродетелното на човѣщината. Додѣто тая прѣчка ще сѣществува, тѣ ще видѣтъ парализирани усилената си, не само отъ едно пасивне съпротивление, но отъ една активна сила, която ще дѣйствува безъ почивка да разрушава дѣлото имъ, защото всѣка вѣликодушна, освободителна и вѣлика идея, подрива личнитѣ претенции.

Нѣкой ще, кажатъ, че е невъзможно да се унищожатъ егоизма и гордостѣта, защото тѣзи пороци сѣ неотдѣлими отъ човѣшката натура. Ако е така трѣбва да се откаже отъ всѣкакъвъ нравственъ напрѣдѣкъ; обаче, когато наблюдаваме човѣка въ различнитѣ му възрасти, неможимъ да не забѣлѣжимъ единъ очевиденъ напрѣдѣкъ; прочее, ако е напрѣдѣкъ малко, той може да напрѣдне още повече. Отъ друга страна, пемѣ не се намиратъ хора лишени отъ егоизмъ и гордостъ? Не виждаме ли, напрѣдѣвъ, възвишени натури, въ които чувството на

любовъ къмъ ближний, на смирение, прѣданность и самоотрѣчение, прилича да е вродено? Числото имъ е по малко отъ туй на егоиститѣ, наистена, защото инѣкъ, тия послѣднитѣ не щѣхъ да правятъ законитѣ; но има повече отъ колкото невѣрваме и ако изглѣждатъ тѣй малочисленни, то е за туй, че гордостта се показва на явѣ, а скромната добродѣтель остава нежабѣлѣжена. Ако, прочее, егоизма и гордостта бѣхъ необходими условия за човѣчеството, както е храненіето за живота, не щѣше да има исключения; прочее най ещественното нѣщо е да направимъ исключенияето правило; за туй се изисква прѣди всичко да разрушимъ причинитѣ които произлизатъ и подържатъ злото.

Най главната отъ причинитѣ се основава очевидно на лѣжливото понятие, което човѣкъ си създава за своята натура, за своето минало и за своето бъдеще. Като незнае отъ гдѣ иди, той се мисли повече отъ колкото е; като не знае гдѣ отива, той съсрѣдоточава всичкитѣ си мисли върху земния животъ; той го желай колкото се може по приятенъ; той иска да има всичкитѣ задоволствия и наслаждения; ето защо той тѣче, безъ биение на съвѣстѣта, съсѣда си, ако тоя му прѣче; но за туй нѣкъ трѣбва щото той да подчинява: равенството би дало и на другитѣ права, които иска да има той самъ; братството ще му наложи жертванна, които ще бждатъ въ ущърбъ на неговото благосѣстояние; колкото за свободата, той я иска само за себѣ си и не я отстъпва на другитѣ освѣнъ толкозъ, колкото не ще бжде вѣдна на неговитѣ привилегии. Като има всѣки ещитѣ претенции за себѣ си произлизатъ вѣчни стѣлжозенна, които правятъ да коштуватъ скъпо нѣколкото удоволствия, що емолучва да си издѣйствува нѣкой.

Щомъ човѣкъ се свикне съ понятието за бждящия животъ и негова начинъ на глѣданіе живота се промѣнѣ съвършено, като тоя на единъ пѣтникъ,

принуденъ да живѣе нѣколко часа въ едно лошо жилище, и, който знае, че, като излѣзе отъ него, ще има на разположение едно прѣкрасно жилище, кждѣто да прѣкара остатъка отъ доситѣ си.

Значението на настоящия животъ, толкозъ печаленъ, късъ и ефемеренъ, се заличава прѣдъ великодушността на вѣчното бѣдѣще, което се отваря прѣдъ него. Логическото и естествено послѣдствие на тая увѣренность въ трайното бѣдѣще е да му пожертвува врѣменното настояще; когато, напротивъ прѣди той всичко жертвалъ за настоящето. Щомъ бѣдѣщия животъ му става цѣль, малко го е грижа че имало повече или по малко, въ настоящия; свѣтскитѣ интереси сж вспогателно нѣщо а не главно; той работи въ настоящето за да обезпечи положението си въ бѣдѣщето и, освѣнъ това, той знае на какви условия може да бѣде честитъ.

(Слѣдъ)

Отмъщението слѣдъ смъртта.

(„Stamboul“)

Приятельтъ ми Б. е докторъ на медицината, но той, както другитѣ доктори, не ограничи своята дѣятелность въ рамкитѣ на своето занятие: той, освѣнъ своята професия, е наблюдавалъ и изучилъ много нѣща. Вѣрка нова проблема. касаѣща се до науката и морала, го заинтересуваше и завладаваше, и той се изцѣлю вдаваше въ нея съ всичкитѣ сили на духа си по единъ забѣлѣжителенъ и наблюдателенъ начинъ.

Минѣлата вечеръ азъ бѣхъ при него съ много други другари на обѣдъ. Слѣдъ като ѣдохме отъ сладкото, прѣминѣхме въ салона, дѣто захванѣхме да се разговаряме върху разни въпроси. Отъ дума на дума, най-сетнѣ, не знаѣ какъ, слѣдъ като развихме разни въпроси, захванѣхме да говоримъ за въртящитѣ маси и за спиритизма.

Всички говорихме, освѣнъ Б. който ни дума не продума. Нѣколко минути слѣдъ това, той ни се видѣ нѣкакъ си отчаенъ отъ припомнюванието на нѣкоя случка и, като сѣднѣхъ наблизо до една масса, захванѣхъ да разгрѣща единъ албумъ.

— Хубава работа, докторе, извика единъ измежду насъ! Защо мълчите? Но струва ми се, че нашия вѣтърничавъ разговоръ не прави честъ на единъ научинъ мъжъ, увѣрявате! Ти хубаво правите, като се занимавашъ съ албума.

Б. си издигна главата и съ сериозностъ захванѣхъ:

— Азъ не прѣзирамъ нищо, зито лицето, каза той, само че този случай ми напомня едно важно събитие, дѣто азъ бѣхъ съучастникъ, и за което сега си припомнямъ. Истина е, че понѣкога се срѣщатъ същества стоящи надъ земеннитѣ и дохождатъ въ съприкосновение съ насъ посредствомъ откровения!

— Какъ! Какъ! и вий, учений, съвѣстний докторъ Б.—и вий да вървате въ духоветѣ? кой ви каза тази новина, господине? Докторъ Б. е духъ и вий ще ни говорите за въртящитѣ маси! Кой ще ви слуша?

— Извинѣте ме, драгий ми господине, поправѣте си фразата, ако обичате; азъ не съмъ духъ; азъ съмъ спиритуалистъ, което не е едно и също нѣщо. А колкото за въртящитѣ се маси, за тѣхъ никакъ не размишлявамъ. Азъ никога нѣма да повѣрвамъ, че единъ умрѣлъ, колкото и забѣлѣжителенъ да е, би се появилъ, съ първо тургане рѣцѣтъ на масата. Заклѣвамъ ви се въ душата си, че, понеже на тѣзи явления не се е дало още нѣкакво научно разяснение, азъ вѣрвамъ, какъ въ тѣхъ се явява намѣсата на Дявола.

— О, хо! Докторе, какъ така се изразявате вий?

— Думата ли ви плаши? Успокойте се! Срѣдата на този вѣкъ станѣ забѣлѣжителна съ откриванieto на една естествена сила, още не е добръ опрѣдѣлена. Наречете ѝ —, както ѝ нарича Гѣра, или—,

както ъж нарича Барети, нищо не значи, какъ ъж наричатъ. Знаете ли отъ всичко това, какво произлиза? — Че по явяванието на единъ умрѣлъ чловѣкъ, когато то е доброволно и неочаквано, както това, за което азъ имамъ доказателство, съставлява, гледано отъ точка зрѣние за прѣживяванието на душета, доказателство, почивайки на много по-здрава основа, отколкото самата опитностъ на свѣта.

— Вѣрвай ме, докторе! Азъ ще съмъ твърдѣ любопитенъ да научѣ това, което бихъ казали вашитѣ другари отъ факултета, ако тѣ ви чуехъ да разискватъ така върху този въпросъ.

— Тѣ ще кажатъ това, което искатъ, но азъ никакъ нѣма да се заплитамъ съ тѣхнитѣ отговори. Когато азъ приемамъ истинността на извѣстни физически явления, азъ се подкрѣпамъ въ това отношение отъ: Докторъ Жибие и музея на естественната наука въ Парижъ, отъ чужденеца Цволиеръ, професоръ въ лайпциския университетъ и Уиллиамъ Круксъ, този ученъ мѣжъ, който, както знаете, прѣдаде на Химията едно ново, просто тѣло; *талій*.

Върху този въпросъ, съ който се занимаваме сега, Круксъ извлѣче, наистина, много чудесни нѣща. Той констатира не само тѣзи явления, за които онѣзи господа говорятъ оттолкова врѣме: въртящи се маси, столове и покщнина да се издигатъ отъ земята безъ никакво съприкосновение, но той даже е видѣлъ единъ призракъ който да се образувалъ прѣдъ него. Това полуматериално явление (чието биение на сърдцето той самъ е чулъ, сжщо и наблюдавалъ биението на пулса) утвърждава—казвамъ утвърждава, забѣлѣжете добрѣ!—се нарича явяванието на Кейти Кингъ, която е живѣла въ Индия. Тя го е посѣщавала много пѣти въ присѣтствието на много свидѣтели, и прѣдъ тѣхъ Круксъ ъж е фотографиралъ.

— О! Докторе!

— И г-нъ Хариссонъ, членъ отъ кралското общество, е фотографиралъ въ сжщото врѣме този духъ,

сжщото нѣщо е направилъ и докторъ Гжлли въ Лондонъ. Това бѣше въ 1874 година.

Прѣдметътъ, върху който бѣхъ се замислилъ, кагато ме запитяхте, бѣше, въ точностъ, за фотографиранието на единъ духъ. Азъ ще ви разкажъ тази случка доброволно, но, помежду си имаме госпожи и, страхувамъ се да не ги оплашижъ съ такъвъ единъ отекчителенъ прѣдметъ.

— Не! Не! се чухъ нѣколко гласа отъ откъмъ страната на женитѣ, ний нѣма ни най-малко да се оплашимъ. Расправяйте, расправяйте, ний ви позволяваме! бѣдѣте свободни!

— Понеже желаете, азъ захващамъ, госпожи, поде Б., като се приближи. Когато усѣтите, че дѣйствително ви става страшно, направѣте ми единъ знакъ, и азъ ще захванъ да ви расправямъ за други работи.

*
* *

Когато слѣдвахъ наукитѣ си въ факултета, бѣхъ се запозналъ, почнѣ Б. — съ единъ младъ момъкъ, чието име бѣ Павелъ — Сервиатъ. Той сѣдѣше въ сжщата кжща: дѣто бѣхъ и азъ; и понеже често пакти се срѣцахме, ний се добрѣ запознахме и станяхме, тѣсни приятели! Павелъ слѣдваше съвсѣмъ друга карриера отъ моята. Щомъ се раздѣляхме, той трѣгваше на дѣсно, но пакъ се събирахме прѣдъ училището, дѣто бивахме наедно до мръкнѣло. Прѣзъ това свободно врѣме, Сервиатъ се занимаваше съ изучаванieto на фотографиранието. Въ това врѣме любителитѣ на фотографията бѣхъ твърдѣ рѣдки отколкото сега и то повечето съ цѣлъ да се изнамѣри нѣщо ново: възпроизвежданието на краскитѣ, забѣлзани отъ Бекерелъ, Поатевенъ и Нипсѣ.

Щомъ тури въ джоба си дипломмата си за лисансие, той трѣгнѣ за Бордо, дѣто баща му още живѣеше, и дѣто Павелъ се надѣваше, по неизвѣстни менѣ причини, по-скоро да успѣе въ адвокатството,

отколкото въ Парижъ. Всѣкой мѣсецъ той ми пишеше редовно, отпослѣ прѣкъснѣж корреспонденцията си, и за дълго врѣме пищо ново не знаехъ за него.

Единъ день получавамъ въ стаята си едно писмо съ испанска тимбра. Отварамъ го, и що да видѣж: то било отъ Сервиатъ!

Този мой приятель ми съобщава новината, че скоро щѣлъ да се жени. Той щѣлъ да се жени за една толеданка за която той билъ като лудъ, и съ която той се запозналъ при водението на единъ процесъ, чиито подробности не си спомнямъ.

„Тя има прѣкрасни черни очи“, пишаше ми той, „азъ никѣдѣ не съмъ срѣщалъ друга, подобна на нея, освѣнъ да ѣхъ оприличѣж на мадридската муза. Азъ ѣхъ обичамъ, знаѣж, че тя не ме ненавижда, и падѣвамъ се, че ний ще бѣдемъ щастливи. Азъ не се осмѣлявамъ да Ви покана, защото Толедо е далечъ отъ Парижъ, и понеже сте лѣкарь, вѣрвамъ, че сте твърдѣ заняти. Но Вий ще дойдете да ме видите въ Бордо, дѣто тя ще живѣе съ баща ми “

Павелъ, като ми съобщи, направи свадбата; но оттогива той прѣстанѣж да ме държи въ течение на своитѣ работи. Неговото мълчание никакъ не ме безпокоеше; азъ вѣрвахъ, че редовний животъ, който той слѣдваше, не му даваше нѣкон важни нѣща, съ които да ме занимаваше, и азъ се считахъ за най-щастливия чловѣкъ въ Франция.

Слѣдъ двѣ години, по случай ходението ми въ Миди, дѣто придружавахъ смъртта на единъ мой роднина, паднѣж ми се случай да се спрѣж въ Бордо. Азъ имахъ на расположение четиредесетъ и четири часа да прѣкарамъ въ този градъ, прѣдъ видъ на което дойде ми на умъ за Павла. Той бѣше ми далъ адреса си, така щото азъ го намѣрихъ твърдѣ лесно; похлопахъ на вратата, и една стара слугиня ми отвори.

— Тукъ ли е г-нъ Сервиатъ, казахъ азъ. Слугинята захванѣж да ме гледа съ единъ зачуденъ погледъ, като искаше да ме познае по лицето.

— Господарьтъ ми не приема никого, отвори тя.

— Излѣзълъ ли е, или е боленъ, казахъ азъ, приятель му съмъ.

— Понеже, господине, сте му приятель, каза жената, като си сниши гласа, трѣбва да знаете, че госпожата е много болна и ще умре.

— Бахъ! извикахъ азъ нѣкакъ си замаено.

Като говорѣхъ така, безъ да обърна много внимание, азъ съмъ прѣстѣпилъ нѣколко стѣпки къмъ коридора. Изведнѣжъ чувамъ: нѣкой ме вика по име.

— Иване, чу се единъ гласъ, Иване, ти ли си?

Повдигамъ си главата, и като поглеждамъ стѣлбата, виждамъ сѣнката на единъ человекъ, облѣченъ въ една къщна нощна дрѣха, съ поблѣднѣло лице, което ме гледаше. Това бѣше Сервиатъ.

Петъ минути слѣдъ това азъ стояхъ до него въ салона.

— Ахъ приятель мой! Каза ми той, тя е вече изгубена. Азъ не си правя никакъ иллюзия; всичко се свърши вече!

— Но я ми кажи, какво има тя?

Та умира, каза той отъ перитонитъ; азъ направихъ всичко възможно; но всичкитѣ ми трудове отидохъ напраздно. Увѣщанието е вече на край. Въпросътъ се касае до часове. Вий прочее, не сте приели писмото ми? По тази работа азъ Ви писахъ, Азъ вѣрвамъ, че на Васъ Ви е безразлично! Но въ дѣйствителность излиза, че вий ще бждите зритель.

Азъ послѣдвахъ Павла, който меведе въ една стая, доста тъмна, и изведнѣжъ съгледохъ болната, че стоеше на единъ дълъгъ столъ, близо до прозореца, чинто пенджери бѣхъ отворени. О, да! той казваше право, че всичко бѣше свършено, а още повече, щѣше да се свърши. Тази, която надглеждаше болната, която прѣготовляваніе нѣкакво си питие, излѣзе, и ний останяхме сами. „Мануело, каза Сервиатъ, ето приятельтъ ми Б. . . , който е дошълъ да ни посѣти, като приминува прѣзъ града ни!“

Мануела обърнѣ главата си нѣкакъ печално, и ж видѣхъ, че втрѣнчи въ мене голѣмитѣ си черни очи, тѣзи очи, които накарахъ Павла да се влюби въ неж. Това бѣше всичко. Погледътъ се завърнѣ на другата страна, и нещастната жена не може по-нататкъ да си отгатае моето присѣствие. Тя улови ръката на мъжа си, който бѣше сѣднѣлъ наблизо до неж.

— Павле? промърмори тя.

— Мануело?

— Чувствувамъ, че ще умрѣ. Не ми казвай не, защото то е безполезно. Когато вече не ще бѣдѣ тука, ще ли ме обичашъ, както сега? Ти нема да ме забравишъ, на ли? Азъ, видѣхъ ли, знаѣхъ че душата живѣе и азъ чувствувамъ, че ще те обичамъ и слѣдъ смъртта. Ти знаешъ, Павле, колко съмъ азъ завистлива; и всичкитѣ испанки сѣ такива; слѣдователно, азъ ще бѣдѣ такава и тамъ кѣдѣто отивамъ. Ако азъ видѣхъ, че ти залюбишъ или обикнешъ друга жена, азъ ще ти отмѣстѣхъ, ако можъ; да, азъ ще ти отмѣстѣхъ! И ще те накарамъ да разберешъ, че съмъ тамъ, Павле, и че азъ те наказвамъ, а не другъ нѣкой!

Сервиатъ хвърли къмъ мене единъ разсѣенъ погледъ.

— Мануело, каза той, ти ще живѣешъ, недѣй, моля ти се вече говори така, заклевамъ ти се, че ти ме много застраши.

— Кажи ми, Павле, продължи Мануела, като награда на единъ надвигъ каприсъ, кажи ми ще продължавашъ ли да се занимавашъ съ фотографната?

Павелъ се задави.

— Ти ще ме фотографирашъ прѣди да умрѣ, приателю мой! Ти ще снемешъ отъ тука, на моето лѣгло студеното тѣло на Мануела. Това добро искамъ да ми сторишъ. Този ми портретъ ще пазѣхъ, и никѣга, слушай! нѣма да снимашъ портрета на друга нѣкоя жена. Това го азъ искамъ; това е послѣдната фантазия на една умирающа. Ако ти запазишъ това

мое желание; азъ ще разберъ висотата, до която ти си ме обичалъ и ще бѣдъ щастлива. Но ако ти нѣкоги си позволишъ да снемешъ портрета на една друга, чужда жена, азъ ще заключиъ, че ти си ме забравилъ, и заклевамъ ти се, Павле, заклевамъ ти се, че ще ти се явиъ и ще те изобличиъ.

Павелъ обѣща всичко, което искаше Мануела, като утвърдяваше на жена си само едно нѣщо, че тя нѣма да умрѣ още, и че, може би, той ще е първий, който ще се прѣсели въ вѣчността. Но мойтъ бѣденъ приятелъ не ще можеше да изпълни лъжата си, та азъ бѣхъ длъженъ да го улова подъ мисцитѣ и полегичка да го накарамъ да излѣзе изъ стаята: въздишкитѣ го задушавахъ. Азъ си тръгнхъ, като бѣхъ твърдѣ много се развълнувалъ отъ тѣзи потресающа сцена, отъ тази гомѣма любовъ, която искаше да се покаже по-силна отъ смъртта, и изразена отъ умиращата. Ахъ! Мануела сѣди сърдцето на мъжа си, слѣдъ като е осѣдила своето! За да принуждавашъ единъ младежъ на двадесетъ и петъ години, за да бѣде вѣренъ на единъ гробъ, струва ми се да е много голѣмо искание.

На другата сутрина, като дойдохъ да видѣмъ отъ ново болната, намѣрихъ старата слугиня, че плачеше. Мануела бѣше умрѣла прѣзъ нощта.

Азъ се завърнхъ въ Парижъ, слѣдъ като придружихъ останкитѣ на тѣзи несчастна жена и прѣгърнхъ още веднѣжъ приятеля си. (Слѣдств.)

Внушение и прѣстѣпление.

(„Ребусъ“)

Въпросътъ: може ли внушението да накара чловѣкъ да извърши нѣкакво прѣстѣпление, е станълъ за сега прѣдметъ на живо разискваніе, което не веднѣжъ е затруднивало и сѣда. Прѣдставителитѣ на неанското школо, на чело съ Беригеимъ, а съ него наедно Льебо, Льежуа и Боии, доказватъ, че нѣкои

способни сомнамбули (мѣсечковци) подѣ влиянието на нѣкое направено надѣ тѣхъ внушение, доброволно извършвали прѣстѣпно дѣяние, когато сѣ въ хипнотически сънъ или сѣ пробудени.

Парижката Школа (Шарко, Бруардель, Жиль де-ля-Туретъ) оспорва тази възможностъ. По мнѣнието на горѣказанитѣ авторитети, самнамбулиститѣ изпълняватъ само добритѣ заповѣди и внушенитѣ имъ само въображаеми или лабораторни прѣстѣпления. Младата мома, по заповѣдъ налива въ чашата въображаемата отрова и ѣж подава на майка си да ѣж испие, за това, защото тя, ужъ съзнавала, че това не е друго нищо, освѣнъ опитъ и че експериментаторътъ нѣмалъ намѣрение да отрави майка ѣ. Хора, които насочватъ отъ книга направенъ ножъ въ грѣдитѣ на въображаемия неприятель, правѣтъ това, защото тѣ сѣ убѣдени, че орѣдието е безопасно. Податливостъта служи само да искаже довѣрието си особено къмъ хипнотизатора и въ съзнание, че това е просто една комедия. За извѣстно число сомнамбули Беригеймъ допуска това мнѣние и исказва прѣдположение, че тѣ изпълняватъ своитѣ роли безъ убѣждение както въ естественъ сънъ нѣй самитѣ свършваме ужасни случки, прѣтѣрпяваме корабокрушение и други такива, като не испытваме никакви вълнения, нѣй си оставаме съвършено равнодушни, като че ли нищо не се касае до насъ. Причината на това, казва Беригеймъ, е този, че вътрешното съзнание на самоличностъта е силна галлюцинация, която е завладала нашитѣ чувства. Но често пѣти въ съня нашата собствена личностъ изчезва, и нѣй се въплѣщаваме въ лицето, което ни е внушено. Нѣй хвърчаваме въ пропасти, на насъ нападатъ диви звѣрове, пулсътъ и дишението се ускоряватъ, облива ме се съ потъ, пѣшкаме, викаме за помощъ, за да се облекчимъ. За хипнотизираниитѣ субекти испытватъ това, което и нѣй испытваме въ обикновения сънъ. Единъ изпълняватъ заповѣдъта безъ всѣкакво вѣт-

рѣшно участие единъ видъ механически; други се съпротиватъ на самото внушение. Личности, съ слаби нравствени чувства, подаватъ се лесно на хипнозата и прѣдставляватъ благоприятна почва за прѣстѣпни внушения; лесно е чловѣкъ да ги застави да изпълнятъ какво и да е прѣстѣпление, и тѣ го изпълняватъ добросъвѣстно. Като важни допълнения на горѣспомѣнхтия споръ може да послужи доклада на Огюста Воазенъ въ Парижкия Салпетриеръ, който извличаме отъ Виенскій вѣстникъ „*Medicinische Presse*.“ Той е произвеждалъ опита върху една охтичева истерична жена, която, прѣзъ 1885 година, много пѣти се е хипнотизирвала. Воазенъ видѣлъ болната на 24 Февруарий и ѝ казалъ да дойде при него въ Салпетриеръ за да почне лекциитѣ си. Между Д-ръ Воазенъ и болната се почнѣлъ този разговоръ:

Воазенъ: — Добро утро, Госпожо! Какво Ви носи въ Салпетриеръ?

Болната: — Каза ми се просто да дойда у васъ.

В. — За това нѣщо нѣмате ли нѣкаква причина?

Б. — Никаква.

В. — Азъ ли Ви заставихъ да дойдите тука?

Б. — Не

В. — Отъ дълго врѣме ли сте се рѣшили да направите това нѣщо?

Б. — Не! тази сутринъ дойде ми на умъ да дойда тукъ; азъ станѣхъ на обикновенното врѣме и казахъ на мъжа си, че ще дойда тука. —

В. — Съ една дума, никой не Ви е съвѣтвалъ да дойдите тука

Б. — Никой:

Слѣдъ това пристѣпватъ къмъ този опитъ: въ близката до аудиториата градина били турени двѣ малки дървени бараки, измазани извѣтрѣ добръ и напълнени съ сухи дървени трѣски. Болната била добръ захипнотизирана и Воазенъ ѝ направилъ слѣдущето внушение: „вий ще излѣзите отъ тази стая и ще отидите въ градината, дѣто ще видите единъ

малъкъ но дълбокъ зимникъ, изъ който стърчатъ трески. Ще ги запалите съ тѣзи паличета. — Слѣдъ това ще се върните и не ще помните нищо. Вий никому нѣма да казвате, че сте дохождали тука.“ Слѣдъ единъ кратъкъ сънъ, болната станжала отишла по показания пътъ и запалила бараката. Когато се завърнжала съ пълно спокойствие и сѣднжала на мѣстото си, единъ отъ присѣтствущитѣ, нѣкой си Б., обърнжлъ се къмъ нея съ питанието: „откъдѣ сте дошли?“

П. — Че азъ не съмъ ставала отъ мѣстото си.

Б. — Азъ Ви видѣхъ, като станжхте отъ мѣстото, излѣзохте отъ стаята и отидохте въ градината.

П. — Не съмъ била азъ.

Б. — Нѣма съмнѣние, че Вий сте били и, даже, казватъ, че вий сте направили едно прѣстѣпление; вий сте подпалили една къща.

П. — Не, това не е вѣрно.

Б. — Но васъ сж ви видѣли и, сега ще ви арестуватъ. Вий сте извършили тежкото прѣстѣпление, огнѣтъ се прѣнесълъ на друга една къща, дѣто запали много хора, за което все вий сте виновати.

П. — Право да си кажж, не знажж, какво искате отъ мене!

Б. — Какъ така, г-нъ Воазенъ не ви ли е внушилъ да направите това нѣщо?

П. — Никакво прѣстѣпление не е извършвалъ г-нъ Воазенъ и нищо не ми е говорилъ.“

Жената отново заспива и начнава другъ родъ разговоръ.

Воазенъ: — Кажете ми, вий ли подпалихте онзи зимникъ?

П. — Да, азъ.

Б. — Кой ви каза да направите това нѣщо?

П. — Вий сами.

Този опитъ доказва, че е възможно да се извърши прѣстѣпление подъ влиянието на хипнотическото внушение. Въ такъвъ случай трѣбва да вни-

маваме при внушениата отъ какъвъ родъ сж тѣ. Казаната пациентка можеше съ свойтъ пожаръ да нанесе много бѣди, ако отъ рано не бѣхж сж взели прѣдпазителни мѣрки, за които тя нищо не е знаела.

Въ сждебната практика този опитъ е важенъ, за да потвърди това, че лицето, което извършва едно прѣстѣпление, може да не е виновато, а е дѣйстви-вало несъзнателно, като оръдие на други лица. За щастие и въ самия хиппозъ има срѣдства за откриване на истинския прѣстѣпникъ.

Спиритизма въ най простото си изрѣчение. Кратко изложение за учението на духоветѣ и тѣхнитѣ явления. Отъ Алланъ Кардекъ. Прѣвела Анастасия Д-ръ Желѣскова.— цѣна 50 ст.—

Подъ горнето заглавие се е издало тая година една книжка, отъ 47 страници, чисто напечатани и съ единъ гладкъ вразумителенъ языкъ, която едвамъ напоследкъ ни падна на ржцѣ. Тамъ е изложено популярно и на кратко: първо, историата на спиритизма; второ, по главнитѣ точки отъ учението на духоветѣ; и третио, избрани правила отъ това учение. На Българския, читателъ, който иска да се запознае съ великото на вѣкътъ учение „Спиритизма“, почита-емата прѣводачка поднася съ своя ясенъ и гладкъ прѣводъ, една книга, лишена отъ високонаучни термини и мъчнодостъпни философски излагания, която ще му даде ясно понятие както върху научната, тъй и върху моралната, страна на Спиритизма и ще му послужи като първоначаленъ учебникъ, тъй да кажемъ, въ понататъшното му подоробно изучаване. Тамъ автора на тая книжка прочутия Алланъ Кардекъ, който право се счита за баща и основателъ на Спиритизма като излага какъ отъ проститѣ явления на въртящи се, или танцующи маси, освѣтленитѣ и заинтересу-вани умове, най послѣ, чрѣзъ дълги опити, достигатъ до откриванieto на задгробний миръ, т. е. мирътъ

на духоветѣ и до правилното съобщение съ него, дава, като образецъ, повечето отъ тия истини и високоправствени учения, които, било чрѣзъ писание, било чрѣзъ условни тракания, било по другъ начинъ, духоветѣ сѣ ни съобщили посрѣдствомъ меднумитѣ: за Бога, за духоветѣ, за околородушникътъ, за тѣлото, за свободната воля, за злото и доброто, за прѣражданieto, за лошитѣ и добри свѣтове населени отъ духове, за значението на земния животъ, за безконечното напрѣждане къмъ усъвършенствование на духоветѣ, за добрата смисълъ на нещастната и пр. Къмъ края срѣщаме мѣжду изброенитѣ правила отъ учението на духоветѣ, подобни забѣлжителни думи: „Главната цѣль на спиритизма е подобренieto на челоуѣцитѣ. . . Истиний спиритъ не е онзи, който вѣрва въ спиритическитѣ явления, но който турва въ дѣйствие ученията дадени отъ духоветѣ.. (39 ст.) Жалбитѣ на земята сѣ лѣкарството на душата; тѣ я спасяватъ за въ бѣдѣще . . (40 ст.) Егониститѣ сѣ въ постоянна борба; милосерднитѣ въ постоянно спокойствие . . (44 ст.) Християнскій спиритизмъ има за правило: безъ милостиня нѣма спасение“. (45) Като прѣпорѣчваме горѣщо на читателитѣ си тая книга и пожелаваме повече подобни прѣводи на съмишленицата си по идея почитаемота прѣводачка, неможемъ да не свършимъ съ думитѣ, съ които свършва тая книга: „Невѣрници! Кажете ако една доктрина, която учи подобни нѣща, е достойна за смѣхъ, ако е добра или зла, ако онѣзъ които я практикуватъ ще бѣдѣтъ щастливи или нещастни, по добри или по лоши!“
